

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Ishaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telephone Lawrence 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Augusta 31-17) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Preziranje napak.

Mnogo se je že govorilo v Washingtonu, kar so potem poročali listi, da Združene države ne bodo delale kolsalnih napak, kakršne je delala Anglija prvo in drugo leto vojne. Rekli so, da je angleška vlada zaupala ameriški vse svoje napake, tudi take, ki še niso povsem znane javnosti, z dobrim namenom, da se Amerika previdno izogne takim napakam.

Amerika se v mnogih stvareh res ozira na dobre navsvete svoje zaveznice. Prostovoljni sistem armade je bil takoj v začetku vojne nadomeščen z obvezno vojaško službo; predsednik je poslal ameriške čete čez morje čim je bilo mogoče; izvoz nujnih potrebščin v neutralne države je omejen itd.

Ali zdi se, da Amerika še vedno prezira nekatere kardinalne napake, katere je Anglija že davno spoznala in popravila. Krivda za te napake pravzaprav leži na zveznih zakonodajalcih v Washingtonu, ki seveda tvorijo legislativno vejo narodne vlade. V senatni zbornici se prepirajo že tedne in tedne o davčni predlogi. Gospodje sicer spoznavajo potrebo vojnega davka, nočejo pa vedeti, kdo naj po vsi pravici nosi večji del davčnega bremena.

Anglija je vprašanje davčne butare že davno rešila s tem, da je naložila največ davka tistim ljudem, ki imajo od vojne največ dobička — vojnim profitarjem. Plačati morajo vladi osemdeset odstotkov od čistega dobička. Ostane jim torej dvajset odstotkov profita, kar je pravzaprav še zmiraj preveč v vojnem času, toda angleška vlada veruje v "fair play".

Pri nas je pa drugače. Gospodje senatorji so pred nekaj dnevi porazili dodatni predlog La Folletteja iz Wisconsinu, ki je zahteval, da ameriški vojni profitarji tudi plačajo osemdeset odstotkov; pozneje sta bila zavržena še dva predloga za sedemdeset in šestdeset odstotkov.

Amerika se torej še ni naučila spoznavat napake drugih. Mogoče se odpro oči senatorjem in kongresnikom prihodnje leto, ako bo vojna še trajala, toda vsako zavlačevanje bo precej draga šola.

Merodajni faktorji hočejo, da se nadaljuje vojna do zmage nad Nemčijo, in ker je že prišlo do vojne, oziroma ker je bila vojna takorekoč neizogibna, mora železni sleherni Američan poraz centralnih držav. Dalje hočejo merodajni faktorji, da žrtvuje republika v dosego tega cilja, torej zmage nad kajzerjem, vse, kar sploh more žrtvovati. Tudi to je razumljivo samoobsebi. Vojna se ne vrši brez žrtev. Ampak pri pokladanju na žrtvenik ne sme biti izjem. Ameriški kapitalisti, zlasti lastniki vojnih produktov, pa gledajo že od začetka vojne, da žrtvujejo čim manj.

Vse zasebno in javno življenje je vrženo s tira, ljudstvo mora dati kri in denar, le business bi moral biti nedotaknjen! Ne ubijajte businessa! — vpijejo tisti, ki najbolj godejo o demokraciji. Če pa kdo protestira proti izkriščenju ljudstva po vojnih profitarjih, ga pa obdolže pronemštva.

Amerika mora zmagati v tej vojni in avtokratična Nemčija mora obležati porazena! Ali za zmago mora prispevati kri in denar bogatin ravno tako kakor revež; izjeme ne sme biti. Najmanj pa sme biti dovoljeno izkoriščenje v imenu vojne. Tisti, ki kujejo krvav dobiček iz vojnih potrebščin, morajo tudi plačati največ davka za pokritje vojnih izdatkov. Če je na Angleškem pravično, da plačujejo profitarji osemdeset procentov davka, zakaj ne bi bilo ravno to pravično tudi v Ameriki?

Da ameriška vlada ne zaupa privatnemu businessu, dokazuje dejstvo, da je kongres sprejel zakon za kontrolo živil in določanje cen. S tem je vlada priznala temeljno napako današnjega sistema, ki se zreali v privatnem lastništvu potrebščin. Toda vlada mora iti še korak dalje in pošteno obdavčiti tiste, ki hočejo še naprej izkoriščati ljudstvo in vojno, ali pa naj zaséže njihova podjetja in jih sama operira. Poprej so vedno govorili, da evropske razmere ne smejo veljati za Ameriko. Well, odkar je naša

republika v vojni, se je preneslo čez morje marsikaj evropskega; torej ne bo škodilo, ako Amerika posnema Anglijo tudi v tem, da naloži težji konec davčne butare tistim, ki imajo od vojne največ dobička.

Mobilizacija ameriške armade ni nobena šala, kar so spoznali tudi v Berlinu. Multimilijonarjem se pa še vedno zdi, da je šala, če se govori o visokem davku na vojni profit. Čas je torej, da se prežene tudi ta šala in da bodo ameriški plutokrati računali z vojno ravno tako resno, kakor računajo pruski avtokrati. Mobilizacija denarja, ki ima podpreti mobilizacijo armade, se ima vršiti v največji meri tam, kjer ga je največ.

Mir za vsako ceno? Ne! Zmaga za vsako ceno? Da — toda pri plačilu cene ne sme biti prizadeto samo revno ljudstvo.

DOPISI.

Aliquippa, Pa. — Žalostnega, oblačnega jutra na "Labor Day" so se drvnili razburkani oblaki z vso srditostjo proti solnčnemu vzhodu. Marsikdo si je mislil, da se bo dež vtil sedaj in sedaj. Toda kljub temu se društva niso prestrašila in so se vdeležila razvija ameriške zastave društva "Sv. Valentina", št. 145 K. S. K. J. v Boover Falls, Pa. Te slavnosti se je vdeležilo društvo "Sv. Družina", št. 100 K. S. K. J. in društvo "Groz", št. 122-SNPJ iz Aliquippa, Pa.

Kakor je zjutraj vreme grozilo, se je proti poldnevu zvedrilo in popoldne je bil krasen dan. Slavnosten pohod se je izvršil prav lep.

Kolikor mi je znano, se je vsa prireditev izvršila v obče zadovoljstvo vdeležencev. Edino pri pohodu so bili nekateri nejevoljni vsled vročine, ker jim je pot lil raz obraza.

Kapitalistični sistem izteguje vedno bolj svoje kremplje po delavstvu. Vsi tedaj je potrebno, da se delavci izobražujejo, ker je izobrazba najbolj potrebna pri vsaki stvari. Radi tega svetujem vsem rojakom, da pridno prebirajo delavske časopise. Naročajte in razširjajte jih, ker ti so najboljše orožje proti kapitalističnim grabežem, katerih mošnja ni nikdar polna.

Čudno se mi dozdeva, da se še najdejo nekateri rojaki, ki se ogrevajo za našo nečloveško in nečisto Avstrijo. Ali še niso dovolj okusili bifa, s katerim jih je tepela Avstrija in nazadnje pregnala iz rodne grude? In nekateri se zopet ogrevajo za kralje, cesarje in podobno golazen. Ne razumem, kako se morajo ogrevati za te ljudske zajeduhe, ker ravno ti so največji zaščitniki kapitalizma. Kralji in cesarji po "milosti, božji" in kapitalisti so oni faktor, kateri povzročajo vse gorje na svetu. Kajti kralji in cesarji ne morejo obstati brez kapitalistov in ti ne brez njih. Radi tega se ravno kapitalisti tako potegujejo za kralje, dočim se delavstvo za republiko. Zato je dolžnost vseh slovenskih delavcev, da delujemo za jugoslovansko federativno republiko. Kralji, cesarji in knezi naj gredo tja, kamor spadajo.

Poročevalec.

Kokomo, Ind. — Kokomo je mala slovenska naselbina, kjer prebiva sedem družin in nekaj sameev, ki so vsi člani SNPJ.

Od tukajšnjega društva je sedaj v bolnišnici član, brat John Bush. Nahaža se v bolnišnici "The Protestant Deaconess Hospital" na oglu Senate Ave. in Ohio Str. blizu City Hall, Indianapolis, Ind. Pozivljam tamošnje člane društva "Studenček", št. 105-SNPJ, da obiščejo ob priliki tega bolnega člana. Od tukajšnje naselbine je predaleč, da bi ga obiskovali — oddaljeno je 56 milj. Stori mi bodete veliko uslugo, ako ga obiščete; vsakdo sprevidi, da je vsakemu dolžna, ako je tuj in tam v bolnišnici.

Drugim rojakom pa priporočam, kateri še niso pri nobeni podporni organizaciji, da pristopijo v podporna društva. Največja nesreča je za družinskega očeta, ako ga zadene kaka nezgoda ali da zbol in ni pri nobenem društvu. Prihranki izginejo takoj sedaj v tej draginji samo za življenjske potrebščine, kje so pa zdravlila in zdravnik. Vsakdo naj to dobro premisli. Ako je pa v podpornem društvu, ima vsaj redno podporo za prvo silo. Nikar ne odlašajte, dokler ste zdravi in sposobni za delo. Kajti nihče ne ve, kje in kdaj ga žaka nesreča. Dokler je še človek zdrav in in čil, še vedno lahko zasluži, da

plačuje društvo, akoravno je sedaj res težko za vsak cent, ker je taka draginja. Toda mesečina se že zmere. Preskrbino se, dokler smo zdravi. Ako nas pa nesreča doleti nepripravljene, je pa hudo prositi okoli, ker vsakdo pravi: "Zakaj pa nisi pri nobenem društvu, da bi vsaj za slučaj bolezni ali nesreče preskrbljen?"

Pozdrav vsem Slovincem, posebno pa bratu John Bushu.

Louis Zkrajšek.

Ralphton, Pa. — Kar se tiče delavskih razmer v tukajšnji slovenski naselbini, so take kot po drugih krajih širne Amerike. Vgasih nam tudi zmanjka železniških voz za prevoz.

Na društvenem polju še precej dobro napredujemo; imamo tri podporna društva, različnih jednot in zvez.

Dne 24. avgusta t. l. se je ponesrečil tukaj dobro znani rojak, brat Anton Budna. Delal je v premogokopu št. 4. Pri delu mu je pa padel kamen na nogo in mu je zelo močno poškodoval. Zdravniki upajo, da bo noga kmalo okrevala, kar mn vsi želimo.

Pozivljam rojake, ki še niso pri nobenem podpornem društvu, da pristopijo. Tako ste vsaj preskrbljeni za vsak slučaj.

Dne 26. avgusta se je vršil piknik društva "Nanos" št. 310 v Biskerju, Pa. Zahvaljujem se najskrajše za dobro postrežbo na pikniku, ker so me tako dobro postregli za kar sem jim zaigral nekaj okroglih, s komur sem razveselil mlade in poskočne ljudi. Zahvaljujem se tudi vsemu odboru za naklonjenost ter jim želim najlepšega vspaha in napredka.

Martin Korošec,

član društva št. 303.

Slovenski vojaški novinci.

Fredericktown, Pa. — V tukajšnji naselbini so bili izrečani sledeči Slovenci za Stric Samovo armado: Louis Kotar, Anton Rostohar, Frank Rostohar, John Škof, Ignac Urbančič, John Plut, Matt Gnuš vsi samci. John Hotko, Georg Kukec, Rudolf Kodala, Frak Sever. Vsi oženjeni.

Poročevalec.

Razmere v Nemčiji.

Kakor vsa znamenja kažejo, bo zavladalo v Nemčiji veliko pomanjkanje premoga. Izmed vseh mest se bo to najbolj občutilo v Berlinu, kjer se že sedaj zelo občuti pomanjkanje živil in to samo radi nerednega dovažanja. Približno stanuje sedaj v Berlinu nekako tri milijone oseb in je radi tega umljivo, da občutijo pomanjkanje živil, ki se ne morejo v zadostni množini dovažati. Kajti vse železnice so prenapolnjene s transportno vojaštva in vojaških potrebščin. V Berlinu se pa ne produca živil in ne premoga. In radi tega bo ljudstvo v zimskem času zelo trpelo radi pomanjkanja živil in kuriva.

Vsled tega se vlada že sedaj pripravljala, na kakšen način bi se prišlo tem neprilicam v okom V Nemčiji je dovolj premogokopov, da bi lahko domalega zalagali vso Evropo s kurivom, toda radi pomanjkanja premogarjev in težkoče pri transportaciji trpi sedaj ta industrija največ. Poleg tega se pa še veliko premoga porabi v različne vojaške svrhe in Nemčija zaklada s premogom Švice, Nizozemske in Skandinavije.

Vlada je že izdala karte za prevoz in količine premoga, določene za zimski čas, so že začeli dovažati, toda le polovico lanske količine. Tovarne, razen najbolj važnih za vojno industrijo, so zelo omejili in poraba plina in elektrike je zmanjšana do najnižje mere.

Lansko zimo je vlada izdala zakon, da morajo vsi prebivalci iti ob polnoči v posteljo. Kakor se pričakuje, bo vlada izdala za letošnje zimo naredbo, da ne sme biti po deveti uri nihče zunaj in da morajo vse luči vgasiti. Vsa mesta bodo popolnoma temna sadi pomanjkanja plina in elektrike. Sicer se prideluje dovolj petroleja, toda v prvi vrsti se ga ne more dovažati iz Rumunije, kjer se ga največ pridobiva in drugje se ga zelo veliko porabi v vojne svrhe. Kakor kažejo vsa poročila, bodo morali zapreti prihodnje zimo vsa gledališča, muzeje, kavarne in sploh vsa ljudska zabavišča.

Kar se tiče obleke, je vlada izdala že tudi jako stroge naredbe. Sicer se ni vpeljala dneve, ob katerih bi se ne smelo nositi obleke, kakor so že prinašali razni humanistični listi slike, vendar se pa ne more dobiti niti enega kosa kakoršnegakoli blaga, brez oblastvene nakaznice, da je v resnici potrebno. Brez oblastvenega dovoljenja se ne more dobiti ne enega jarda platna, ne obleke, niti navadne cunje ali žepnega roba. Ako ima kaka oseba eno obleko za praznik in eno za delavnico, ne more kupiti druge obleke. Kdor ima letno sukunjo, ne more dobiti zimske. Predpisano je namreč, da je dovoljeno vsaki osebi imeti samo dvoje spodnjih oblek, tri pare nogovice, štiri žepne robce in dve vrhni obleki. V hotelih se ne sme več rabiti posteljnega perila, kakor n. pr. rjuh. Namizna pregrinjala v hotelih in kavarinah so istotako prepovedana.

Svilnati izdelki se še vedno lahko kupujejo v poljubni množini, toda pričakuje se vsaki dan, da bo vlada prepovedala prosto prodajo svil. Ravno tako je tudi z možkimi ovratniki in rokavicami. Razprodaje so prepovedane ne glede na to, kakšne vrste so. Cene posameznih stvari se ne smejo razglašati v izložbenih oknih, ker bi potem ljudje več kupili kot potrebujejo. Za obleko ni nobenih stalnih, od države določenih cen.

Vlada je zelo v skrbeh, kako bo ljudstvo preneslo še eno leto vojne. Radi tega se vlada že sedaj preskrbuje z živili in surovinami. Vporabo živil so že pred dolgim časom znižali do najmanjše mere. Letošnje zimo bodo zaprli vse tovarne, katere niso neobhodno potrebne za izdelovanje vojaških potrebščin. Predvsem bodo munijske tovarne uživale prednost pred vsemi drugimi tovarnami. Pobrli so vso medenino, baker, aluminij in cink iz drugih tovarn in privatnih poslopij in poslali v munijske tovarne.

Pobrli so tudi vse zvonove iz stolpov, od katerih se je ljudstvo zelo težko ločilo. Ko so pobrali zvonove iz stolpov, odigravale so se zelo dramatične scene, in marsikomu je bilo ravno tako težko, ločiti se od zvonov, kot da bi moral oddati svoj poročni prstan. Ljudje so se jokali, ko so poslali zadnjikrat zvonjenje, preden so jih vzeli iz stolpov in poslali v tovarne za orožje.

V Nemčiji je splošno razširjeno provokovanje, da bo takrat konec vojne, ko bodo zvonovi padali iz svojih mest. V nekaterih krajih je bilo ljudstvo zelo razburjeno, ko so pobrali zvonove, toda do nemirov ni prišlo, vsaj kolikor so poročali časopisi.

Izvedenci trdijo, da se lahko naredi iz enega velikega cerkvenega zrona petdeset torpedov. Domneva se tudi, da bo feldmaršal Hindenburg zaukazal odstraniti vse spomenike iz bronu in jih poslati v topilnice, da bodo iz teh potem delali municijo. Toda dosej še ni izdal te naredbe.

Kakor je velike važnosti preskrbovanje ljudstva z živili, ravno tako je tudi zelo važno vprašanje glede transportnih sredstev, posebno lokomotiv. Pred tremi leti so obratovale vse tovarne, v katerih se izdelujejo lokomotive, s polno paro in noč in dan nepretrgoma. Toda zadnje zimo, ko se še ni tako zelo občutilo pomanjkanje premoga, je bilo zelo ovirano popraviljanje lokomotiv. In to je zelo važno, takorekoč največje važnosti za armado in za vojne operacije na bojišču. Vsled tega je situacija postala zelo kritična, ker je bilo veliko število lokomotiv popolnoma izrabljenih, veliko število pokvarjenih itd. Vsled tega je Hindenburg poslal okrog 4000 lokomotiv v tovarne v popravilo in obenem je poslal čez 20 tisoč vojakov, mehanikov kijučavničarjev in kovačev, iz kraljevin jarkov v te tovarne, da so po

magali dogotoviti delo. Po tudi veliko število delavcev mogokope, da so pripravili stno število premoga za leto. V štirih tednih je bilo vse do končano in vojaštvo se je vrnilo na bojišče.

Pričakuje se, da bo ravno tem polju nastala letošnja velika kriza. Kajti pomanjkanje premoga se občuti že sedaj v tovarnah. Ravno tako se občuti pomanjkanje delavcev in ga materijala. Vsled zgoraj denih vzrokov ne bo moglo popraviti vse škode, kat zadelo raznovrstne stroje. strijski izvedenci trdijo, da bo imelo noben vpliv na vojne, kar je pa nesmiselno, največje važnosti so železnice ako so lokomotive izrabljene poškodovane, da niso več uporabne, tudi vlada ne more več važati vojaštva iz enega mesta na drugo, kar se je dosedaj dilo. In to se bo občutilo le vrsto let po končani vojni.

Delavske organizacije splošno kontrolirajo vse živ v Nemčiji. Sploh vsa industrija je odvisna od delavskih organizacij in imajo takorekoč usodno v svoji oblasti. Toda če se še niso poslužile te moči, niojskih tovarnah so za lastno ne povišali plačo delavcem sto odstotkov. Toda vedno stanje prepri med delavci in delodajalci. Vse razporna vojaška oblast, kat sedaj vrhovna oblast v vsi Nemčiji. Ona ima kontrolo nad vsemi pogodbami, katere o posameznih tovarnah, ima večjo zapleniti cele tovarne in posamezne stroje in drugo potrebnosti in popolno kontrolo surovinami. Ti imajo istotako popolno kontrolo nad vsako in razpolagajo z možkimi, se jim vidi potrebno. Toda temu se vojaške oblasti zavjaja za delavstvo pri vsakem fliktu. Radi tega ne dosežejo noboljših delavskih pogojev kor zvišanja delavske plače kraji delavnici čas, ampak tudi čjo količino dnevnega živila to le na škodo delodajalcev. lovni čas se je znižal dnevno dve uri. Prej so delali po šest do deset ur dnevno in niso dosegli osemurni delavnice. je vsled tega zgodilo, ker se največji grozili s štrajkom. Ko pa vlada bala štrajka, kar bi slabo vplivalo na vojno, je vlada delodajalce, da so ngodil lavskim zahtevam.

Vlada izprevidi, da so delavci ravno tako potrebni za nadejanje vojne, kot pa vojaštvo vseh ozirih se bolj, kajti v delavskih organizacij je odliko se vojna nadaljuje ali končati. Delavstvo je že razlajalo o tem in se izreklo, podvzame nobenih korakov smer, dokler nima garancij, bodo njih tovariši v drugih lah podvzeli iste korake. Te dvonija, da bi se razširilo štrajk, kajti splošen delavski ložaj je sedaj ugodnejši, kot kdaj prej, ker vojaške oblasti bolj strpne napram delavcem so bile prej.

Vse te točke se morajo na ko premisliti glede vprašanja "Ali more preživeti nemška zimo vojne?" Največje pomena je za Nemčijo gospodarska kriza, da zmanjkalo živil in surovin. Nemčija še nekaj časa ostane vedno se povdaja o edinstvo Nemčije v sedanjih vojni, tokor hitro se bo pokazalo, ali Nemčije v življenjskih potrebščinah. Najbolj se zavedajo konservativci vidijo pomen edinstvo Nemčije in v tem postaja vedno bolj demokratski demokrati pa vidijo v tem nasprotje. Toda brezdomni nasprotje. Toda brezdomni nasprotje. Toda brezdomni nasprotje.

Chicago, Ill. — William B. ni zaupal bankam in je naložil denar najvarnejše naložbe, ki nosi pri sebi. Prišel je v Chicago s cestnina banditoma, ki sta odvzela \$800.

DENAR JE NALOŽIL V SVOJI VOLJI.

Chicago, Ill. — William B. ni zaupal bankam in je naložil denar najvarnejše naložbe, ki nosi pri sebi. Prišel je v Chicago s cestnina banditoma, ki sta odvzela \$800.

DENAR JE NALOŽIL V SVOJI VOLJI.

Chicago, Ill. — William B. ni zaupal bankam in je naložil denar najvarnejše naložbe, ki nosi pri sebi. Prišel je v Chicago s cestnina banditoma, ki sta odvzela \$800.

DENAR JE NALOŽIL V SVOJI VOLJI.

Chicago, Ill. — William B. ni zaupal bankam in je naložil denar najvarnejše naložbe, ki nosi pri sebi. Prišel je v Chicago s cestnina banditoma, ki sta odvzela \$800.

DENAR JE NALOŽIL V SVOJI VOLJI.

Chicago, Ill. — William B. ni zaupal bankam in je naložil denar najvarnejše naložbe, ki nosi pri sebi. Prišel je v Chicago s cestnina banditoma, ki sta odvzela \$800.

DENAR JE NALOŽIL V SVOJI VOLJI.

AVSTRANSKO REPUBLICANSKO ZDRUZENJE.

SEDEŽ V CHICAGO, ILL.

IZVRŠNA ODBOR:

Frank Bostic, Filip Godina, Martin V. Konda, Eibin Kristan, ...

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

Anton Zlogar, Matt Pogorelec, Anton Motz, Frank Mravljec, ...

Boj na evropskem bojišču.

London, 6. sept. — Avstralske vojske letočno od ...

Slovensko bojišče.

London, 6. sept. — Artilerijska ...

Bojišče v Italiji.

London, 6. sept. — Nemci so večkrat ...

Bojišče v Italiji.

London, 6. sept. — Armadno ...

Vojska v Afriki.

London, 6. sept. — Vojni stan ...

Bojišče v Italiji.

London, 6. sept. — Nemci so večkrat ...

v svoje korist otrse vpliva Vse-nemcev in da državni zbor vodi ...

Nemška vlada je začela na zelo ...

Rusija odobrava Wilsonove note. Washington, 6. sept. — Državni ...

Pariz, 6. sept. — Danes so pretekle ...

Anglija in Francija sta dobili po ...

Amsterdam, 5. sept. — Dva o-grska lista "Az Est" id "Ma-gyarország" ...

liša miru obsaja Wilsonove no-to, je predal strojo dušo vojensku ...

Avstrija bi rada pohrustala Poljake.

Bern Svica, 6. sept. — Venti a nemškemu reševanju poljskega ...

V Berlinu imajo velike slinosti s Poljaki. Poljaki zahtevajo, da se ...

Tukajšnji poljski odbor je prejel ...

Odbor je tudi zvedel, da poljska ...

Caristična navteta v Rusiji.

Petrograd, 6. sept. — Aretaciji ...

Edaj se je izvedelo, da je Kri-msko glavno gnezdo caristične za- ...

Kerenskijeva vlada je vedela ...

San Francisco, Cal. — Uredni-štvo tukajšnjega kitajskega lista ...

ška 18,000 mož na rusko fronto. Te čete so dobro opremljene in iz- ...

23 parnikov potopljenih.

London, 6. sept. — Admirali- ...

Štev strupenih plinov.

Pittsburgh, Pa. — Pri gradnji ...

Schlemmer je takoj poklical te-sarje, ki so delali v bližini, da so ...

Nato so poklicali policaje, ka-teri so šele po dolgem delu dobili ...

PISMOŠNE SE ZDRUŽILO Z AMERIŠKO DELAVSKO FEDERACIJO.

Dallas, Tex. — "Narodna druž-ba pismošne" obdržava tukaj svo- ...

PODUK KADILCEM CIGARET

V tem listu je danes oglas Pied-mont ...

Izdelovalatelj Piedmont cigare-t vam nudijo v teh cigareтах naj- ...

Še največ je v tem, Virginija to-bak ne plača NIČ davka in zato ...

Piedmont, še posebej, vsebuje naj-boljše vrste tobak-tobak kateri ...

Ako boste pazno čitali oglas Pi-edmont cigarete tobaka, kateri se ...

Izdelovatelj Piedmont Cigare-tov, vas pozivlja, da pazno pre-čitate ...

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjajo s nje-ni ...

ANTON SOBNIK, Hermine, Pa. ...

Slovenska Narodna Podporna Jdnota. Ustanovljena 6. aprila 1904. GLAVNI STAN: 2627-29 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Za vsebino oglasov ni odgovorna ne upravnilstvo ne uredništvo.

TIPPECANOE, OHIO. Prejeli smo obvestilo iz Tippe-cao, Ohio, kar se tiče tamošnjih ...

KADITE TILLMAN CIGARE. Unisko izdelane. Ibykus Cigare ... 10c

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK. 138 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

LAW SCHOOL. Day and Night Law Classes. 22 C years' success. 1800 Graduates.

Zastoni ČAJ NA POSKUŠNJO. 15 ČUDOVITIH ŽELIŠČ vsebuje slovi-ta zdravilna izvajdba, FATHER MOLLINGERJEVA SLOVITEGA ...

NORTH SIDE STATE BANK. ROCK SPRINGS, WYO. IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

LJUBEZEN IN RODOLJUBJE.

Spisal Fran Govčkar.

(Mladinsko)

„Ah, tale primaka k zajcu, je pa strašno dobro; — kaj, gospod notar?“ je vpraševala kontrolorka svojega soseda. Ta pa si je brisal energično z obema rokama obilni pot raz čelo; drgnil se je z vsem prtičem.

„Vročje je, — a-hm!“ je dejal, pa se iznova lotil zajca.

Tudi kontrolorka ga ni več nadlegovala. Potila se je tako, da ji je curiljal pot po obeh straneh obraza. No, ona se zato ni zmenila, ampak hlastaje in enakaje rezala, trgla, srkala na celi zajčevi nogi . . .

„Oh, nocoj ste pa zopet lepa, če dovolite, gospodična Minka.“ je govoril kontrolor Megla. „Tale bluznica je prav po najnovjšem pariškem vzorcu, če dovolite.“

„O, gospod kontrolor, Vi se mi le laskate!“ mu je odvrnila sramežljiva Minka.

„Nikakor ne, gospodična, če dovolite! Veste, jaz imam okus, — zato pa rečem, da tako elegantne bluznice še nisem videl v Taboru, če dovolite!“

„O, gospod kontrolor, Vi se le šalite!“ je zopet zapevala stara devica ter se vila in krivila nad svojim krožnikom ter zaobrčala oči, kakor bi jo lomila božjast . . .

„Čakal sem te za vrtem dobro uro . . . a ni te bilo, Minka, je šepetal Kočvar Kresovi sestri. Minka je zardela, pa dejala še tišje: „Pazi, da te nihče ne čuje!“

„Pa zakaj te ni bilo?“ je vpraševal Kočvar dalje, skrbno se oziraje, če ju kdo ne opazuje. Vsi so bili zatopljeni v svoje pogovore, ali pa v svoj zajčev kos.

„Materi je najedenkrat slabo prišlo . . . saj veš, da jo muči naduha, da jo hče časih kar zadušiti,“ mu je odgovorila Minka.

„Bojim se i jaz za njo . . . tako je bolehu!“ je odgovoril Kočvar. „Hotel sem ti le povedati, da sem postal asistent.“

„Ah, kako sem vesela, Fran!“ je vzdihnila Minka ter se ljubeznivo ozrla ljubljenu v lice. „Koliko časa še skrivava svojo ljubezen . . . sedaj pa . . .“

„Ne upam si, Minka . . . še vedno se bojim, da me zavrne tvoj oče,“ je rekel otožnega obraza Kočvar. „Ubog uradnik sem! — Bojim se, da ga le razdražim . . . potem pa te morda prisili, da vzameš koga drugega!“

„Nikdar, nikdar, Fran! Tvoja, ali pa nikogar!“ je odgovorila Minka odločno . . .

„In kaj je dejal tvoj oče?“ je vprašala tiho Melanija Kresa, med tem ko se je Orožen glasno togotil nad bahatimi in surovimi Madžari.

„Vesel je bil . . . želi te že jutri videti!“ je odgovoril Kres smeje ter ji stisnil pod prtom levico.

„Jutri že? — Ah, kako me bo srani!“

„Ti dete moje!“

„In tvoja mati . . . kaj je rekla ona?“

„Moja mati je povsem odmrta za svet . . . malokdaj jo vidim . . . iz sobe čune gane ter občeje le z Minko . . .“

„Rečem ti, Minka, da sem ko na trnja! — Stari Babnikovko bi bil moral venderle še jedenkrat obiskati! In farovškega hlapca Tineta tudi, ki je padel na glavo ter si pretresnil možgane! Bledje se mu.“

„Nikar ne javkaj tako, dragi Janko,“ je tolažila zdravnica soproga. „Ni tako hudo ne! — Stari Babnikovski itak ne moreš več pomagati . . . Toporov Tine pa je kopriva, ki ne pozobe, če pa de še desetkrat na svojo trdo betico!“

„Že res . . . ali, Puščavnikovi otroci imajo grizo . . . bil sem sicer danes že dvakrat tam, — in kaj mišlā . . .“

„Puščavnica bo vesela, če ji dvoje, troje pomarje . . . uboga beračica nima sama kaj jesti, pa dvanajstero otrok! — Norček, bodi vendar niren! — Ali nisi zadovoljen, da sva zopet jeden cel večer skupaj? — O, da bi imel le še ponoči počitek! — Poglej no, kako se pogledujeta Kres in Melanija! — Ah, kako sta srečna!“

„Kaj midva nisva, Minka? — Pa uia še ti tako pogledj!“

„Ha, ha, ti norček, ti!“

Odgojitelj Muhovnik je sedel prav na spodnjem koncu. Jedel je, kar so mu ponudili in kolikor je mogel. Kaj pa je, tega ni vedel. V duhu je namreč pesnikoval ter s čeljustmi škandiral svoje daktilične verzice.

Muhovnik je bil kozav človek, dolgih, grivastih las, na pol alep in grbast. Jezdaril je cele noči svojega Pegaza. V svoji misli je imel že celo skladnico epov in dram, na sveto pa ni dal še ničesar. Pošiljal je pač svoje spise na vse strani, a dobival jih je redno — nazaj . . . Le jedenkrat se mu je posrečilo spečati neko pesen o „Tepki“, nazval jo je „elegijo“, uredništvo pa jo je ponatisknilo z dostavkom „za pust“ . . . Sicer pa je bil blaga, skromna duša. Ljudje so ga radi imeli, ker je za dobro večerjo ali pa kosilo napravil pesen prigodnico, kakršno in kolikor dolgo si je le kdo želel. Tako je bil na boljnjih ženitovanjih, botrinjah in reševanjih stalen gost. Stisnil si se na konec mize je, jedel, molčal in potrpežljivo čakal, dokler se mu ni dalo znamenje, da odpre svojo poetično zatvorico . . .

potem pa se je vsula ploha . . . morje verzov na srečno-nesrečne prisotnike.

Za nocoj je dobil kar dvoje vabil in dve naloga. Teta Ana mu je naročila se večeraj petdeset stihov v slovo bratu. Dolžan pa danes dvajset verzov v proslavo Melanijine zaroke. Premalo časa je imel danes za toliko delo. Zato pa je sedaj pesnikoval, jedel in pil zajedno. Motil ga ni nihče.

Zdajci se je približala Ana svojemu bratu.

„Pojdi vun — brzojavka!“

„Ah, že! — Bravo!“

Hitel je iz sobe. Ravno so odnašali krožnike, skledje, uože, žlice, vilice i. t. d. ter prinašali v novo vino.

Čez kratek hip se je vrnil veselega, smejočega obraza. Naglo je sedel na svoj prostor, pogledal, so li vse kupice polne, obrisal si svoj zlati nanosnik, potrkal na kupico ter vstal.

„Dragi prijatelji!“ je začel, se ozrl smeje na desno, da levo, malo zakasljajal ter ponovil „Dragi prijatelji!“

„Silentium, gospoda, silentium!“ — je viknil naglo Orožen poleg svoje stare navade kot bivši kontrapikus pri oficijalnih komerzih dišnega slovenskega velikošolskega društva „Slovenija“ na Dunaju.

I mažom so utihnili vsi.

„Dasi vam je že vsem znan veseli dogodek, ki se je izvršil danes v mojem sorodstvu,“ je govoril Dolžan z mrtvim glasom, „dovolite mi vendar, predno zopet uagnemo kupico, da — ne-pričakovano — že nocoj sporočim oficijalno zaroko predraga mi pobratima, gospoda Josipa Kresa, z mojo ljubljeno sestrično Melanijo Dolžanovo. Bog ju živi še mnoga, mnoga leta!“

„Živela! — Živela!“ so vzkliknili gostje, hiteli k Melaniji in Kresu trkali z njima ter jima stiskali roke. Minka se je celo objela in poljubila s svojo bodočo svakinjo. Ko so zopet sedli, je izročil Dolžan Kresu brzojavko, ki se je glasila: Gospodu državnemu poslanecu Dolžanu.

Tabor.

Blagosiljavljam zaroko svoje premile hčerke z vrlim rodoljubom gospodom Kresom ter se v duhu vesehim z vami nocojšnji večer.

Pozdrav vsi družbi, zlasti tebi, gospodu Kresu in Melaniji!

Trst. Jakob Dolžan, bankir.

V tem pa je vstal idejalni pesnik Muhovnik ter začel čitati svojo slavnostno pesen, v kateri je proslavil in opeval državno poslanstvo, domovino, cesarja ter prešel na ljubezen, zaroko in poroko, vpletaje vrline Kresove in čednosti Melanijine.

Še pa ni prišel do konca, ko se je začelo pod okuom govorjenje ljudi, hoja množice in smehi.

Družba je planila mahoma k oknom ter jih odprla. Spodaj je stala glava pri glavi . . . ves trg je bil poln. Videti je bilo največ meščanov, rokodelcev in delavcev ter delavk. Baklje so gorele ter razsvetljevale prostor daleč na okoli . . . Tik pod oknom pa so stali v surkah in svojih okroglih klobučkih s srebrnimi trakovi čitalničarji . . . v njihovi sredi je že stal Kočvar . . . Orožen pa je hotel razdeljevati note. Takoj na to je zadonela v tiho, mirno, svetlo noč lepa slovenska pesen, močen zbor . . .

Kres, Melanija, Minka in Dolžan so sloneli pri jednem oknu ter molčali. Bili so vsi močno ginjeni. Le Melanija se je pritisnila časih k Kresu ter mu pošepetala: „Josip moj — kako sem srečna!“ — on pa jo je pritisnil lahko še bolj k sebi.

Ko pa se je začela druga pesen, so vstopili v salon trije odposlanci: Orožen, delavec v visnjevi bluzi in kmetski fant.

Stopili so pred zaročence, Orožen pa je izpregovoril med krepko donečim petjem tovarišev: „Blagovolita sprejeti od nas, zastopnikov treh stanov taborskega in okoličanskega prebivalstva, ta iskreni in odkritostni izraz naših čestitk k današnjemu veselemu dogodku, zajedno pa zagotovilo, da vaju vsi ljubimo in spoštujemo! — Bog vaju obrani nam in narodu še dolga leta!“

Deputacija se je poklonila, Orožen pa je izročil Melaniji lep šopek.

Kres pa je odgovoril: „Hvala vam najiskrenejša za veliko, nena-dejano in osrečevalno ovačijo! Hvala vam lepa v imenu moje neveste in v mojem imenu! — Sporočite to najino zahvalo tudi svojim tovarišem, hkrati pa tudi moje zagotovilo, da ostanem nasproti njim v ljubezni in sočutju vedno isti . . . Prosim, da mi ohranite i oni svoje dosedanje somišljenje in sočutstvanje!“

(Nato je stisnil vsakemu posebej desnico, in deputacija je odšla.)

V tem se je končal drugi zbor. Za hip je utihnilo petje. Spodaj se je pomešala deputacija med mnogobrojno občinstvo, ki je radovedno popraševalo, kaj je dejal Kres. In jedva je minilo par hipov, ki je viknil nekdo: „Živel Kres in njegova nevesta!“

To ba je bilo znamenje drugim, in zadonel je krik iz stoterih in stoterih grl: „Živel Kres! Živela Melanija! Živel Dolžan!“ — In ta krik se je ponavljal nekaj minut. Ko pa je končno utihnil, so zapeli čitalničarji še zadnjo pesen. Končavši jo, je zavpilo še jedenkrat občinstvo, pevcii so se razvrstili, bakljaši so jih obstopili, in odšli so. Ljudstvo se je polagoma razgubilo . . .

Kmalu nato se je poslovlila tudi naša družba. Šlo je že na jednajst; poslanec se je moral odpravljati na pot.

Še jedenkrat so torej čestitali mlademu paru, voščili Dolžanu srečen pot in šli.

Kres je še ostal, da spremlj Dolžana na postajo; sestro mu je spremljal domov Kočvar sam.

In domov kloči so bili vsi prav dobre volje; najbolj pa menda gospa kontrolorka in pesnik Muhovnik.

Tako dobro in tako veliko še nista jela in pila nikoli! —

X.

Iz Dunaja so prihajali vznemirljiva poročila. Nekaj časa se je govorilo, da se parlament razpusti in se razpišejo nove volitve, na katere bo vplivala vlada z vsemi svojimi javnimi, še bolj pa s skritimi pritiski. Kmalu na to se je raznesla vest, da ministristvo odstopi, kar se je pa takoj demantiralo. Ministristvo ostane, ker ima absolutno zaupanje krone, da pa se predloga umakne in sprejme. Tako se je ugibalo pozneje. Končno pa je sporočil ministrski predsednik poslanecem sam, da je dobila ministrska predloga že cesarjevo pritr-dilo in da se predloži visoki zbornici še tekoni štirinajstih dni.

(Dalje sledi.)

Ameriške vesti.

ENAKA MEZDA ZA DELAVKE.

Washington, D. C. — Članice „Narodne ameriške ženske sufražetske družbe“ so pričele s kampanjo, da varujejo žene pred vojnimi profitarji.

Eksekutiva pravi: „Neorganizirane delavke tvorijo proti svoji volji največjo nevarnost proti obstoječim razmeram v industriji vsega sveta. Kot sufražetke zahtevamo skložno enake ekonomske pravice, kar lahko odvrne nevarnost, ki preti splošnemu blagostanju naše dežele.“

POŽAR JE RAZDJAL LEDENIC.

Indianapolis, Ind. — Požar je uničil dve veliki ledenici in šupo za vozove Polar Ice in Fuel kompanije. Ogenj so odkrili v šupi za vozove, ki se je tako hitro razširil, da niso mogli rešiti še nekaj voz. Škode je \$20.000.

PREDSEDNIK SE NE STRINJA Z ZNIŽANJEM ZAVAROVALNINE ZA VOJAKE.

Washington, D. C. — Predsednik izreka v pismu kongresniku Adamsonu iz Georgije, ki je bilo objavljeno, da ni zadovoljen, da je kongresna zbornica znižala zavarovalnino za vojake od \$10,000 na \$5,000.

POLK ZAMORSKIH PRISTANIŠČIN DELAVCEV ZA FRANCIJO.

Washington, D. C. — Vojni departament je dovolil, da se organizira polk iz 2,400 zamorskih pristaniščnih delavcev, ki bo razkaldal iz ladij potrebščine za ameriško armado v Franciji.

MISTERIJ UMORJENEGA DEKLETA SE NI REŠEN.

Alma, Mich. — 17letno Beatrice Epler so našli zadavljeno v grobovju. Oblasti sodijo, da je morilec pripeljal umorjenega dekleta v avtomobilu.

Ko so jo našli, je imela obilno raztrgano, čevlji so ležali pri cesti, vrat je bil črn in ranjen je bilo poznati znamenja, da jo je nekdo davil, dokler ni bila mrtva.

Mati in oče sta dobila zvečer telefonsko obvestilo, da pride kmalu domov. Večkrat sta šla gledati na cesto, ko dekleta ni bilo domov do polnoči.

Morilec se ni dotaknil čeka za večjo vsoto, ki ga je imela v listnici, in njenih prstanov.

LOKOMOTIVA SE JE PREKUCNILA.

Brookville, Ind. — Lokomotiva osebnega vlaka je blizo Ashbyja skočila raz tir in se prekučnila. Strojvodja ima zlomljeni rebri in dobil je še druge poškodbe. Zavratač je tudi težko poškodovan, enajst potnikov je dobilo lahke poškodbe. Promet je bil ustavljen več ur.

RUDAR OBSTRELJEN.

Springfield, Ill. — Rudar Perry Wood je bil nevarno obstreljen pri ulčnih izgrelih, ki so nastali vsled stavke cestnoželezniških uslužbencev.

ZAMORSKI VOJAKI OBBOJENI.

San Antonio, Tex. — Šest zamorskih vojakov, ki so se vpirali policiji v Wacu, je bilo od vojnege sode spoznanih krivim, da so kršili 93 člen vojnega zakona. Pet jih je bilo obsojenih na pet let ječe, šesti pa na deset let.

PREDRZEN ROF.

Chicago, Ill. — Trije avtomobilski banditje so pograbili R. Staina in ga vrgli na avto. Vzeli so mu prstan, vred 28,000, naprsno iglo, uro in žico, ki jih ceni na \$300 vred. Ko so mu pobrali vse, so postavili na cesto in pogurali mobil.

Napad je bil izvršen na vo Osem in štiridesete ceste in woodove ulice.

MORNARJI 24 UR V ČOLU NA MORJU.

Atlantiška luka. — Na špekulski „Aigua Freda“ je ožen, ki se je kmalu tako rnil, da so mornarji morali zaprti ladjo v čolnih. Bledili so na morju, preden so jih rešili biči.

Posoda za gazolin na krov eksplozivna in zanetla ogenja je bilo nemogoče spraviti oblast.

CENA ZA PREMOG V PROBU NA DROBNO DOLOČENA.

Washington, D. C. — H. Garfield, upravitelj za kurivo, obljubil, da bodo kmalu določene cene za premog v prodaji na hno.

Cene, ki so bile določene premog pri rudniku, bodo pregledane.

STAVKA V KLAVNICI.

Omaha, Neb. — Mesa J. K. Armour & Co. ima svoje klicie tudi v Omahi, v katerih do dva tisoč delavcev. Zastalo je nad tisoč delavcev, tako ne morejo delati v dvanajstih departmantih. Delavci zahtevata dva centa in pol povišanja na uro.

Za cigarete
VIRGINIA
tobak je
najboljši

VIRGINIJA tobak je original vsega tobaka, ker vsebuje južno solčno moč v sebi. Virginski tobak je "SLOVIT" ima v sebi vse "življenje" in "OKUS", to pa je kar dela te cigarete nenavadno priljubljene kadičcem.

Liggett & Myers Tobacco Co.

Piedmont Virginia Cigarette

10 za 5c
in tudi
20 za 10c

OPOMBA: Samo v zadnjem letu so izdelali v cigarete več kot štirikrat toliko tega tobaka, kot na nobenega drugega Piedmont cigaretov se prodaja največ na celotnem svetu.